

Veranderingen?

Wie is er niet aangewend? Je gaat naar de supermarkt en doet er je boodschappen. Of naar de bakker en je haalt wat je nodig en lekker vindt. Ze komen niet meer bij je aan de deur, je gaat alles zelf halen.

Uit het straatbeeld zijn de schillenboer, de groenteboer, de melkboer die de melk per liter of halve liter verkocht, de visboer met zijn vismanden op de fiets verdwenen. Ook de bakker die zijn hand- of fietskar vol broden voortduwde en met zijn mand onder zijn arm aanbelde om te horen hoeveel en welke broden je nodig had, zie je op straat nauwelijks meer terug. Een enkeling komt voor de aardigheid nog wel eens met een bakkerskar vol lekkernijen voorbij om het beeld van het verleden op te roepen.

De SRV-wagen van de melkboer met zijn rijdende kruidenierswinkel behoort ook tot dat verleden en je ziet nergens meer wat melkflessen voor een deur staan van mensen die even van huis zijn, zoals de melkboer meestal precies wist hoeveel je per dag consumeerde. Hij had zijn paard verruild voor een motorisch aangedreven wagen.

Een paard trok meestal die verschillende karren door de straat. De tijd dat er een hond voor werd gespannen, ligt voor mijn besef wel erg ver terug in het verleden.

Zoals je op deze foto een zekere Leendert Joosse ziet met zijn hondenkar voor zijn winkel op Walcheren in het Zeeuwse dorp Serooskerke. Hij heeft een aantal huishoudelijke artikelen ingeladen, veel soorten chocolade en ander luxe snoepgoed. Hij staat klaar om daarmee in de wijde omtrek de boer op te gaan.

Zijn vrouw Francien staat in de deuropening hem uit te zwaaien om zelf die dag weer in de winkel klanten te bedienen.

Wat is er sindsdien eigenlijk veranderd?

Tja, de techniek is drastisch veranderd, maar de mens? Zijn zorg voor de dieren? Hij is even verlangend naar levensmiddelen en huishoudwaren, aangewezen op anderen om die spullen te verschaffen.

Het verschil is: je moet het zelf gaan halen. Handelaren, kooplieden komen niet meer bij je, zodat je in huis kunt afwachten om te worden bediend. Dat zou je consumentisme kunnen noemen. De consument stond vroeger in het middelpunt: je hoeft slechts te wachten op je beurt en je wordt door de bakker, de visboer, de groenteboer enz. enz. voorzien van wat je die dag nodig hebt of wenst. Morgen zie je wel weer verder. Dan komt hij weer langs op zijn geëigende route. Daar kun je op rekenen!

Vandaag moet je zelf maar zien of je alles in huis krijgt als je ziek bent of geen zin hebt om eruit te gaan. Je moet gewoon naar buiten en de straat op, anders raken je kasten leeg.

Er wordt wel eens iets over 'consumentisme' geroepen, zo van: 'de klant is koning'. Alsof de mens vandaag pas in het centrum van de belangstelling en van bediening zou staan. Ieder moet in welke winkel immers 'klantvriendelijk' zijn.

Is dat kenmerkend voor vandaag? Nee toch? Voorheen ging het precies zo. Er is wel veel in beweging. De techniek levert bijvoorbeeld een totaal ander straatbeeld op en brengt andere maatschappelijke arbeidsomstandigheden met zich mee. Maar velen worden nog steeds door de techniek en de apparatuur beheerst in hun mogelijkheden en onmogelijkheden. Even stilstaan bij het verleden kan helpen om te beseffen wie je als mens eigenlijk bent en in welke relatie je staat tot de technisch veranderende samenleving. Want, me dunkt, het leven is er om vooral persoonlijk en bewust te worden geleefd.